

No valsts budžeta līdzekļiem Covid-19 infekcijas noteikšanai tiek apmaksāti šādi izmeklējumi:

I. SARS-CoV-2 vīrusa klātbūtnes noteikšana:

1. SARS-CoV-2 vīrusa RNS noteikšana:

1.1. tiek veikta tikai ar ārsta nosūtījumu atbilstoši klīniskajām un epidemioloģiskajām¹ indikācijām laboratorijās (laboratoriskajai pārbaudei piesakoties telefoniski pa tālruņa numuru 8303);

1.2. rutīnas skrīninga nolūkā.

2. Profesionāla SARS-CoV-2 antigēna noteikšana:

2.1. tiek veikta ja personai nav ārsta nosūtījuma – atbilstoši klīniskajām un epidemioloģiskajām indikācijām laboratorijās, aptiekās un ārstniecības iestādēs, kas noslēgušas līgumu ar Nacionālo veselības dienestu (turpmāk – NVD) par šāda izmeklējuma veikšanu;²

2.2. rutīnas skrīninga nolūkā.

II. Anti-SARS-CoV-2 antivielu noteikšana tikai ar ārsta nosūtījumu diagnostikas nolūkā.

III. SARS-CoV-2 vīrusa sekvencēšana.

IV. SARS-CoV-2 vīrusa variantu skrīnings ar RT-PKĀR.

I. SARS-CoV-2 vīrusa klātbūtnes noteikšana

1. Klīniskās indikācijas (neraugoties uz vakcinācijas pret Covid-19 statusu):

1.1. Pieaugušajiem:

1.1.1. ar akūtas elpceļu infekcijas slimības pazīmēm vai citām pazīmēm, kas ir raksturīgas Covid-19 infekcijai;

1.1.2. ar pneimonijas klīniskajām pazīmēm t.sk. pacientiem ar diagnosticētu pneimoniju;

1.1.3. ar imūndeficītu, tai skaitā, pacientiem, kuri lieto imūnsupresīvu terapiju veselības stāvokļa pasliktināšanās gadījumā, citu hronisku slimību paasinājuma gadījumos, ievērojot arī epidemioloģisko risku;

1.1.4. ar akūtas elpceļu infekcijas slimības simptomiem un citām pazīmēm, kas ir raksturīgas Covid-19 infekcijai, un veiktais tests ir negatīvs, saglabājoties simptomiem atkārtoti pēc 48 stundām;

1.1.5. ar smagu akūtu respiratoru infekciju (turpmāk - SARI) bez cita iemesla, kas pilnībā izskaidro klīniskās izpausmes, t.sk. SARI, t.sk. pacienti, kuriem ir nepieciešama intensīvā terapija³;

1.1.6. ar neskaidras izcelsmes drudzi;

¹ Ja, veicot Covid-19 gadījuma vai uzliesmojuma epidemioloģisko izmeklēšanu, pastāv profesionāli pamatotas aizdomas par plašāku infekcijas izplatīšanos Covid-19 skartajā iestādē vai uzņēmumā, kā arī, ja kolektīvā ir liels skaits kontaktpersonu, Slimību profilakses un kontroles centrs (turpmāk – SPKC) sadarbībā ar laboratoriju, iestādes vai uzņēmuma vadību un nepieciešamības gadījumā pašvaldību organizē personu laboratorisko skrīningu uz Covid-19. Šajos gadījumos ārsta nosūtījums nav nepieciešams.

² Informācija par aptiekām un ārstniecības iestādēm ir pieejama šeit: <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/atric-covid-19-antigena-testi-un-digitalais-covid-19-sertifikats>

³ SPKC ieteikumi smagas akūtas respiratoras infekcijas (SARI) diferenciālai diagnostikai ar Covid-19 infekciju: <https://www.spkc.gov.lv/lv/arstiem-par-covid-19-infekcijas-uzliesmojumu/sari-laboratora-diagnostika-sarscov2.pdf>

- 1.1.7. grūtniecēm un dzemdētājām ar augšējo elpošanas ceļu infekcijas simptomiem;
- 1.1.8. pacientiem pirms nopietnām manipulācijām saskaņā ar ārstniecības iestādes noteikto kārtību.

1.2. Bērniem:

- 1.2.1. bērnam ir akūta elpceļu infekcija ar Covid-19 raksturīgiem simptomiem;
- 1.2.2. bērnam ir akūta elpceļu infekcija ar retāk novērotiem Covid-19 simptomiem (rīkles hiperēmija, iesnas, galvassāpes, sāpes muskuļos, diareja, vemšana) un epidemioloģiskā anamnēze, t.sk. arī gadījumos, ja bērns pieder veselības riska grupai:
 - 1.2.2.1. bērni ar hroniskām plaušu slimībām
 - 1.2.2.2. bērni ar hroniskām kardiovaskulārām slimībām neatkarīgi no to cēloņa;
 - 1.2.2.3. bērni ar hroniskām vielmaiņas slimībām;
 - 1.2.2.4. bērni ar hroniskām nieru slimībām;
 - 1.2.2.5. bērni ar imūndeficītu;
 - 1.2.2.6. bērni, kuri saņem imūnsupresīvu terapiju u. tml.;
- 1.2.3. bērniem pirms nopietnām manipulācijām saskaņā ar ārstniecības iestādes noteikto kārtību.

2. Epidemioloģiskās indikācijas:

- 2.1. Kontaktpersonām sociālās aprūpes centros (turpmāk – SAC) vai ārstniecības iestādē inficēto personu izsekošanas nolūkā ieteicams pēc iespējas ātrāk veikt SARS-CoV-2 RNS noteikšanas testu vai divus SARS-CoV-2 antigēna noteikšanas testus ar 2-4 dienu intervālu.
 - 2.2. Kontroles testus kontaktpersonai SAC vai ārstniecības iestādē veic, ja tā turpina pildīt darba pienākumus klātienē – katru reizi pirms darba pienākumu veikšanas veic SARS-CoV-2 RNS noteikšanas testu vai SARS-CoV-2 antigēna noteikšanas testu, tai skaitā izmantojot paštestus;
 - 2.3. Bērnam, ja ir respiratoras infekcijas slimības pazīmes un bērns 14 dienu laikā pirms simptomu parādīšanās:
 - 2.3.1. bijis kontaktā ar lielu cilvēku skaitu, piedaloties pasākumos, kur ir daudz dalībnieku, piemēram, publiskā pasākumā, pasākumos, kur piedalās bērni no citām klasēm vai skolām - sporta sacensībās, ekskursijā, saviesīgā pasākumā, bērns bieži pavada laiku kompānijā ar citiem bērniem;
 - 2.3.2. apmeklēja ārstniecības iestādi vai ārstējies stacionārā;
 - 2.3.3. bērns vai bērna ģimenes loceklis ir atbraucis no ārvalstīm ar augstu Covid-19 infekcijas izplatību;
 - 2.3.4. saslimšanas gadījums ar Covid-19 līdzīgiem simptomiem bērna ģimenē (īpaši svarīgi bērniem līdz 6 gadu vecumam vai bērnam, kas neapmeklē izglītības iestādi).
 - 2.4. Pacientu un personāla testēšana stacionāros tiek veikta atbilstoši Pielikumā Nr. 2 noteiktajai kārtībai.
 - 2.5. Testēšana uz Covid-19 infekciju ar SARS-CoV-2 vīrusa antigēna paštestiem izglītības iestādēs rutīnas skrīninga ietvaros tiek veikta saskaņā ar Pielikumā Nr. 1 noteikto kārtību, ja kolektīvos atbilstoši SPKC veiktajam novērtējumam pastāv augsts COVID-19 infekcijas izplatības risks⁴.
- 3. Rutīnas laboratorisko skrīningu koordinē Veselības inspekcija saskaņā ar Pielikumu Nr.1.**

⁴ Ministru kabineta 2021. gada 28. septembra noteikumu Nr. 662 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" 175. punkts

4. Ja Covid-19 testa rezultāts vērtējams kā apšaubāms, vāji pozitīvs vai robežvērtība, testēšanu veic atkārtoti pēc 24 - 48 stundām.
5. Ģimenes ārsts var nozīmēt SARS-CoV-2 RNS testu bērna pavadošajai personai, ja nepieciešams palikt pie bērna diennakts stacionārā.

II. Anti-SARS-CoV-2 antivielu noteikšana⁵

6. Ar ārsta nosūtījumu:
 - 6.1. ja antivielu noteikšana ir nepieciešama diagnozes precizēšanai;
 - 6.2. pēc epidemioloģiskajām indikācijām (sadarbībā ar SPKC);
 - 6.3. pēc vakcinācijas antivielu imūnsupresētiem pacientiem;
 - 6.4. pacientiem, kuriem indicēta ārstēšana ar pretvīrusa monoklonālajām antivielām;
 - 6.5. personām, kuras saņēmušas pilnu vakcinācijas kursu, bet stacionēšanas gadījumā (vai 14 dienu laikā pirms stacionēšanas) bija noteikta SARS-CoV-2 RNS klātbūtne.
7. Apstiprinošo testēšanu paraugiem no Valsts asinsdonoru centra, kuriem ir atklātas kopējās Anti-SARS-CoV-2 antivielas veicot antivielu skrīningu asins donoriem.
8. Antivielu noteikšana pēc tiesībsargājošo iestāžu pieprasījumiem.

III. SARS-CoV-2 vīrusa sekvencēšana

9. Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorija (turpmāk – NRL) koordinē un organizē SARS-CoV-2 vīrusa pilnu genoma sekvencēšanu. Laboratorijās, kuras veic testēšanu SARS-CoV-2 noteikšanai, atbilstoši noslēgtajiem līgumiem ar Nacionālo veselības dienestu (turpmāk – NVD), nodrošina NRL piekļuvi visiem paraugiem, kuros ir noteikta SARS-CoV-2 vīrusa RNS klātbūtne ģenētiskās uzraudzības nodrošināšanai.
10. NRL sadarbībā ar SPKC un laboratorijām organizē SARS-CoV-2 RNS pozitīvo paraugu vākšanu ar mērķi veikt epidemioloģiskajai situācijai atbilstošu paraugu atlasīšanu un tālāku sekvencēšanu.
11. Laboratorijas regulāri, līdz otrdienas beigām, sūta atlasītos pozitīvos paraugus, kad Ct (*cycle threshold*) vērtības PQR ir mazākas par 30 (ģēniem, kas nav E ģēns). Vēlamais parauga apjoms vismaz 250 µl. Kopā ar paraugiem sniedz informāciju par paraugu izcelsmi (SPKC forma pozitīvajiem paraugiem bez personu identificējošas informācijas) ar pievienotām Ct vērtībām.
12. Pozitīvo paraugu atlase tālākai sekvencēšanai:
 - 12.1. Nejausināti atlasīti paraugi laboratorijās – paraugi, kas proporcionāli atbilst reģionu iedalījumam un vecuma struktūrai (līdz 70% no sekvencēšanas apjoma)
 - 12.2. Klīniskās indikācijas (līdz 15% no sekvencēšanas apjoma):
 - 12.2.1. Covid-19 reinfekcijas gadījumi;
 - 12.2.2. Covid-19 pacients ar pabeigtu vakcinācijas kursu pret Covid-19 infekciju;
 - 12.2.3. Netipiski klīniskie Covid-19 gadījumi;
 - 12.2.4. Stacionāra Covid-19 pacienti:
 - 12.2.4.1. Sākot ar 20. stacionēšanas dienu un turpmāk ik 14 dienas, sekojošās klīniskās situācijās pacientiem tiek veikta atkārtota SARS-CoV-2 testēšana ar molekulārbioloģiskām metodēm un pozitīva rezultāta gadījumā;
 - 12.2.4.2. Smaga Covid-19 infekcijas gaita, pacienti, kas ārstējas intensīvās terapijas nodaļās;
 - 12.2.4.3. Covid-19 infekcijas pacients ar sekojošu imūnsupresiju:
 - 12.2.4.3.1. transplantāta saņēmējs;

⁵ Testēšanu nodrošina Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorija

- 12.2.4.3.2. pacients, kas ilgstoši saņem kortikosteroīdus vai citas imūnmodulējošas zāles vai vēža ķīmijterapiju;
 - 12.2.4.3.3. pacients ar HIV infekciju uz zemu CD4 šūnu skaitu;
 - 12.2.4.3.4. pacients ar citu imūndeficītu;
- 12.3. Pēc epidemioloģiskās indikācijas (līdz 15% no sekvencēšanas apjoma):
- 12.3.1. lieli Covid-19 uzliesmojumi;
 - 12.3.2. straujš gadījumu skaita pieaugums administratīvajā teritorijā;
 - 12.3.3. ievestie Covid-19 gadījumi;
 - 12.3.4. Covid-19 klasteru epidemioloģiskās izmeklēšanas nolūkā.

IV. SARS-CoV-2 vīrusa variantu skrīnings ar RT-PQR

13. Lai nodrošinātu savlaicīgu ieskatu par SARS-CoV-2 celmu ar galvenajām mutācijām *Spike* proteīnu kodējošā gēnā izplatību valstī, laboratorijām, kurām ir iespēja veikt mutāciju⁶ noteikšanu, rekomendēts to veikt visiem laboratorijā testētajiem SARS-CoV-2 RNS pozitīvajiem paraugiem. Laboratorijām, kas minēto nespēj īstenot, visi pozitīvie paraugi 1 dienas laikā ir jānosūta NRL.

14. Pozitīvo paraugu atlasī veic katru dienu, lai nodrošinātu iespējami plašāku teritorijas, vecuma un dzimuma grupu pārklājumu. Testēšanas rezultāti jāziņo tikai SPKC (obligāts nosacījums), papildinot esošo ikdienas tabulu ar attiecīgām kolonnām, informācijas ievadīšanai SPKC epidemioloģiskajā datu bāzē. Pēc epidemioloģiskās situācijas SPKC katru nedēļu izvērtē un rekomendē laboratorijām attiecīgu mutāciju noteikšanu. Pamatojoties uz minēto, NRL katras nedēļas piektdienā informē NVD par nākamā nedēļā laboratorijām nosakāmām mutācijām, kas savukārt, minēto informāciju nosūta visām laboratorijām, kas veic Covid-19 diagnostiku.

V. Covid-19 infekcijas testēšana – maksas pakalpojums

15. Izmeklēšana uz Covid-19, kas nepieciešama sadarbspējīga testēšanas sertifikāta iegūšanai, t.sk.:

15.1. Starptautiskajiem ceļojumiem nepieciešamo testu veikšanu uz Covid-19 izbraucot no Latvijas vai ieceļojot valstī;

15.2. Gadījumos, kas nav minēti šī algoritma I. sadaļā, tai skaitā pirms publisku pasākumu apmeklēšanas klātienē vai publisku pakalpojumu saņemšanas klātienē.

16. Ja Covid-19 testēšanai pacients nodod siekalu paraugu, sadarbspējīgu pārslimošanas sertifikātu izsniedz tikai gadījumā, ja siekalu paraugs nodots laboratorijas personāla uzraudzībā.

17. Pēc darba devēja iniciatīvas noteikta skrīninga testēšana tiek apmaksāta no darba devēja līdzekļiem.

VI Testēšana uz Covid-19 infekciju nav nepieciešama

18. Personām, kuras ir pārslimojušas Covid-19 infekciju, nav nepieciešams veikt testēšanu uz Covid-19 infekciju pēc epidemioloģiskām indikācijām un rutīnas skrīninga ietvaros 60 dienas pēc inficēšanās apstiprināšanas.

PIEZĪME: Laboratorisko izmeklēšanu uz Covid-19 infekciju – SARS-CoV-2 RNS noteikšanu, piemēram, ar polimerāzes ķēdes reakciju, veic laboratorijas, kuras ir

⁶ NVD, atbilstoši NRL norādēm, regulāri informē par noteiktām vīrusa mutācijām, uz ko laboratorijām, saskaņā ar iespējām, būs jāpārbauda visi pozitīvie paraugi, nodrošinot operatīvo SARS-CoV-2 vīrusa skrīningu ar variantu PQR metodi.

Apstiprināts
ar Veselības ministrijas 06.05.2022
rīkojumu Nr. 90

**akreditētas molekulārā bioloģijā pēc starptautiskā LVS EN ISO 15189 standarta
„Medicīnas laboratorijas. Kvalitātes un kompetences prasības”.**

Prioritārās riska grupas un objekti

Resors/ strādājošo grupas	Testēšana
Veselības resors*:	
Stacionārā aprūpējamie pacienti, kuri nav Covid-19 inficēti	Profesionālais SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas tests atbilstoši stacionāra noteiktajai kārtībai
Stacionāra darbinieki	
Izglītības un sporta resors:	
Izglītojamie pamatzglītības un vidējās izglītības pakāpē (tai skaitā profesionālās ievirzes izglītības programmās) ⁷	Vakcinētiem, nevakcinētiem, nepārslimojušiem un pārslimojušiem (sākot ar 61. dienu pēc inficēšanās apstiprināšanas) izglītojamiem: SARS-CoV-2 vīrusa antigēna paštesti divas vai trīs reizes nedēļā ⁸
Izglītojamie speciālās izglītības programmās (pēc iespējas – izglītojamie programmās ar kodu 58, 59 ⁹)	Izmanto izglītojamajam piemērotāko testa veidu (SARS-CoV-2 vīrusa RNS noteikšanas tests siekalu paraugā vienu reizi nedēļā, SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas tests divas reizes nedēļā)
Izglītības iestāžu pedagogi un darbinieki	Atbilstoši izglītības iestādes noteiktajai kārtībai ⁹
Bērnu nometņu un sporta nometņu darbinieki un dalībnieki	SARS-CoV-2 paštesti atbilstoši darba devēja (nometnes organizētāja) noteiktajai kārtībai
Labklājības resors:	
SAC klienti	SARS-CoV-2 vīrusa RNS noteikšanas tests siekalu paraugā reizi divās nedēļās vai profesionālais SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas tests reizi divās nedēļās
Iekšlietu resors:	
Patvēruma meklētāji izmitināšanas/uzturēšanās vietās	SARS-CoV-2 vīrusa RNS noteikšanas tests siekalu paraugā vai profesionālais SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas tests vienu reizi nedēļā

⁷ Izņemot profesionālās tālākizglītības un profesionālas pilnveides izglītības programmās, pieaugušo neformālās izglītības programmās

⁸ Testēšana tiek veikta atbilstoši šā algoritma 2.5. punktā noteiktajai kārtībai.

⁹ Speciālo izglītības programmu audzēkņi tiek testēti uz Covid-19, iekļaujot pēc iespējas vairāk iestādes audzēkņus, individuāli izvērtējot katru gadījumu un lemjot par risinājumiem, kas katram konkrētam skolēnam būtu draudzīgāks un neradītu traumējošu psiholoģisku ietekmi. Lai to nodrošinātu, laboratorijas, kas veic konkrēto skolu skolēnu laboratorisko testēšanu kopīgi ar skolas personālu vienosies par procedūrām katras konkrētās skolas audzēkņu testēšanai. Obligāti testēšanu uz Covid-19 veic, pastāvot klīniskām indikācijām un epidemioloģiskām indikācijām (2.1., 2.2., 2.3. punkti).

Apstiprināts
ar Veselības ministrijas 06.05.2022
rīkojumu Nr. 90

No valsts budžeta līdzekļiem apmaksāti SARS-CoV-2 vīrusa antigēna testi prioritārajām grupām tiek nodrošināti atbilstoši Ministru kabineta 2021. gada 13. maija noteikumos Nr. 308 "Noteikumi par prioritāro institūciju un vajadzību sarakstā iekļautajām institūcijām nepieciešamajiem epidemioloģiskās drošības nodrošināšanas resursiem" noteiktajai kārtībai.

Pacientu un personāla testēšana slimnīcās

I. Akūtas respiratoras vīrusa infekcijas testēšanas algoritms neatliekamajiem pacientiem slimnīcas uzņemšanas nodaļā

I. Stacionējams pacients ar augšējo elpceļu infekcijas simptomiem vai pneimoniju:

SARS-CoV-2 antigēna tests

Gripa*/SARS-CoV-2/RSV RNS tests (ātrais tests slimnīcās, kurās ir iespējas to veikt)

Gripas* un SARS-CoV-2 RNS tests laboratorijā

II. Pacientam nepieciešama dzīvību glābjoša operācija vai manipulācija (līdz 2 stundām), intensīvā terapija

SARS-CoV-2 antigēna tests

SARS-CoV-2/RSV RNS tests (ātrais tests slimnīcās, kurās ir iespējas veikt)

SARS-CoV-2 RNS tests laboratorijā

II. SARS-CoV-2 rutīnas skrīnings stacionārā aprūpējamiem pacientiem bez COVID-19 vai respiratoriem simptomiem:

profesionālais SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas tests atbilstoši stacionāra noteiktajai kārtībai

III. Pacients, kuram stacionārā parādās respiratorie simptomi vai pneimonija

SARS-CoV-2/ RSV RNS tests (tests slimnīcās, kurās ir iespējas to veikt vai sūtīt uz NRL)

Ja SARS CoV-2/ RSV RNS tests negatīvs, bet klīniskie simptomi turpinās, atkārtota testēšana atbilstoši stacionāra noteiktajai kārtībai

Gripas vīrusu RNS tests* (tests slimnīcās, kurās ir iespējas to veikt vai sūtīt uz NRL)

MULTIPLEX RNS/DNS tests** laboratorijā (tests slimnīcās, kurās ir iespējas to veikt vai sūtīt uz NRL)

IV. Personāla rutīnas skrīnings

Profesionālais SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas tests atbilstoši stacionāra noteiktajai kārtībai

* Gripas RNS testu veic diferenciālās diagnostikas un specifiskās terapijas nozīmēšanas nolūkos:

- pacientiem ar smagu akūtas augšējo elpceļu infekcijas norisi;
- gripa noris ar komplikācijām personai, kura ir vakcinēta pret gripu ar Pasaules veselības organizācijas rekomendēto vakcīnu konkrētajai epidēmiskajai sezonai;
- nāve iestājusies pacientam ar akūtas augšējo elpceļu infekcijas simptomiem.

** Izmeklēšanu ar MULTIPLEX RNS/DNS testu pēc epidemioloģiskām indikācijām, tai skaitā, uzliesmojuma gadījumā, vai specifisku uzraudzības pētījumu ietvaros